

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

Je-li ustanoviti správce věcí společných podle § 836 obč. z., rozhoduje o jeho výběru většina hlasů a nelze-li jí dosíci, soudce. Odporuje-li některý ze spoluvlastníků, že společný správce má býti vůbec zřízen, ať z jakéhokoliv důvodu, může odpor jeho býti odstraněn jen pořadem práva.

Paní M. F. vypověděla svému manželu Antonínu F-ovi správu svého majetku a žádala za ustanovení správce usedlosti jim oběma společně připsané podle § 836 obč. z., proti čemuž se Ant. F. ohradil nesouhlasem s ustanovením správce podle § 836 obč. z.

Okres. soud v P. odmítl žádost za ustanovení správce a odkázal žadatelku na pořad práva z těchto důvodů:

Žadatelka jest se svým manželem spoluvlastnicí usedlosti čp. 14 v Z.

§ 836 obč. z., jehož se dovolává, vztahuje se jen na případy, kdy jest mezi stranami nesporno, že správce společného jmění má býti zřízen nebo existuje-li nějaký zvláštní důvod povinnost zřídit správce odůvodňující, tedy bylo-li o zřízení správce již jinak a jinde rozhodnuto (arg. § 836 obč. z. slova: »má-li býti zřízen správce«).

Z ustanovení § 836 obč. z. lze dále dedukovati, že soudu přísluší v řízení nesporném pouze výběr správce, nikoli však rozhodnutí o tom, zda správce má býti vůbec jmenován.

Když však nebylo dosud o ustanovení správce rozhodnuto, resp. nedohodli-li se o tom vlastníci věci, nutno — jak ze shora uvedeného patrné — jak jest tomu také v daném případě, kde jeden z účastníků se ustanovení správce brání, při rozhodování otázky, může-li navrhovatelka zřízení správce odpůrci vnutiti, řešiti věc pořadem práva, ježto jde o otázku mezi stranami spornou.

Ke stížnosti žadatelky zrušil krajský soud v P. usnesení soudu prvního a vrátil věc soudu prvnímu, by nehledě k uplatňovanému důvodu odmítavému dále o žádosti jednal a rozhodl a to z těchto důvodů:

Prvý soud neprávem odmítl žádost M. F. poukávav ji na pořad práva, tvrdě, že z ustanovení § 836 obč. z. plyne, že soudu přísluší v řízení nesporném pouze výběr správce, nikoliv rozhodnutí o tom, zda správce má býti vůbec jmenován a že tedy tuto otázku nutno řešiti pořadem práva.

Názor ten neodpovídá případu tomuto:

Nesporno jest, že žadatelka jest s odpůrcem spoluvlastnicí usedlosti čp. 14 v Z. a že manželství jejich bylo pravoplatným rozsudkem krajs. soudu v P. ze dne 28. III. 1927 rozvedeno z viny manžela. M. F. vypověděla svému manželu dne 29. III. 1927 správu svého jmění a sama nebydlí v Z., nýbrž v P. Ant. F. také skutečnosti, které M. F. na odůvodnění své žádosti za ustanovení správce uváděla, při výsledku svém nepopřel, nýbrž jen nesouhlasil s její žádostí, jednak z technických důvodů, poněvadž ustanovení správce mělo by za následek, že by výtěžek usedlosti nestačil ani na vydržování správce, jednak proto, že on sám úplně stačí na správu usedlosti a jest do věci zapracován.

Z toho jest patrné, že ačkoliv mu manželkou byla vypovězena správa jejího majetku, tedy polovice usedlosti, nechce se Ant. F. tomu podrobiti, čímž právní a majetkové zájmy M. F. jsou ohroženy.

Jest mezi stranami sporno, jak, zda správce má býti zřízen, tak i kdo jím má býti ustanoven.

Jedná se tedy předem o otázku, zda v nesporném řízení v tomto konkrétním případě může býti rozhodnuto, že společný správce má býti zřízen.

Rekursní soud má za to, že jest to zde možno a že není třeba teprve to řešiti pořadem práva.

Důvod závazku manželova vydati manželce správu její polovice usedlosti plyne ze zákona samého, totiž z § 1238 obč. z., kdyžť ona mu pravoplatně vypověděla správu svého majetku. Reklamování podle § 833 obč. z. jest tu nemožné. Řádná správa společné usedlosti vyžaduje společného správce usedlosti, kterým však žádná z obou stran při jich odporu býti nemůže, z čehož plyne, že otázka, má-li býti společný správce zřízen, nemusí býti řešena pořadem práva, neboť by to bylo zbytečné, nákladné, usedlosti a zájmům žadatelky by to bylo na újmu a ničeho by se tím nedocílilo.

Podle § 2 č. 7. nesp. pat. jest poukázati stranu jen tehdy na pořad práva, jestliže by žádané opatření mohlo se státi teprve po předchozím rozhodnutí právních otázek nebo skutkových okolností takového rázu, jež dají se řešiti jen formálním důkazním řízením.

Zde však sporu vůbec není třeba, podmínky pro ustanovení společného správce, totiž má-li býti zřízen, dají se zjistiti v cestě nesporné, takže rozhodnutí soudce nesporného není závislým na objasnění sporných právních otázek neb skutkových okolností.

Je-li pak tu možno v nesporné cestě beze sporu zjistiti, že společný správce má a musí býti zřízen, pak logicky půjde jen o to, kdo jím má býti zřízen, což spadá jasně do kompetence soudce nesporného (§ 836 obč. z.). K tomu sluší uvést, že rozhodnutí nejv. soudu ze dne 23. VI. 1920 č. j. R I 382/20 Vážný č. 558 se na tento případ nehodí, ježto v našem případě je nespornou cestou možno zjistiti, ba jest evidentním, podle toho, co strany v první stolici přednesly, že společný správce podle § 836 obč. z. nejen má, ale i musí býti za dané situace zřízen tu a že tuto otázku prejudikální není teprve třeba sporem rozhodovati.

Ke stížnosti Ant. F. obnovil nejv. soud usnesení soudu I. stolice z těchto důvodů:

Rozvedení manželé jsou spoluvlastníky usedlosti, každý z jedné polovice.

Manželka jinde bydlící vypověděla manželovi správu jmění a žádá za ustanovení společného správce.

Manžel prohlásil u soudu, že s návrhem nesouhlasí.

Rekursní soud zastává v souhlase s manželkou názor, že v tomto případě nechtěla odkazovati manželem na pořad práva, že není tu předpokladů § 2 č. 7. nesp. pat., že podmínky pro ustanovení společného správce dají se tu zjistiti v cestě nesporné, že manžel po výpovědi správy podle § 1238 obč. z. není oprávněn správu manželčiny polovice dále vésti, že přetěžování jest podle § 833 obč. z. nemožné, že řádná správa společné usedlosti vyžaduje společného správce, jímž žádá ze stran při jejich odporu býti nemůže, že již podle toho, co strany přednesly, jest evidentním, že společný správce za daných poměrů zřízen býti musí, že půjde jen o to, kdo jím má býti zřízen a že by vedení sporu bylo zbytečné a nákladné a zájmům usedlosti i žadatelky na újmu.

S rekursním soudem, který praví dále, že rozhodnutí nejv. soudu č. 558 sb. n. s. se na tento případ nehodí, nelze souhlasiti.

Rekursní soud nevšiml si zásadního předpisu § 1 nesp. pat., který vyslovuje základní zásadu, že soud jest v mimosporných věcech jen potud, pokud to zákony nařizují.

Není-li takového předpisu o řízení mimosporném, pak nutno rozhodovati o sporných věcech soukromých jen pravidelnou cestou sporu a to i tehdy, kdyby bylo již předem zjevno, jak spor dopadne.

Zákon praví v § 836 obč. z., je-li ustanoviti správce společných věcí, že rozhoduje o jeho výběru většina hlasů a nelze-li jí dosíci, soudce.

Správně z toho první soud vyvozuje, že má-li mimosporný soud osobu správně vybrati, musí býti mezi účastníky nesporno, nebo již rozhodnuto, že se má společný správce zříditi.

Mimosporný soudce tu nahrazuje toliko ujednání spoluvlastníků co do osoby správce, nikoli co do otázky, má-li vůbec společný správce býti zřízen.

Odporuje-li některý ze spoluvlastníků, ať z jakéhokoli důvodu, může býti jeho odpor odstraněn jen řádnou cestou, t. j., jak řečeno, pořadem práva.

Vždyť každý spoluvlastník má podle § 354, 361 a 362 obč. z. právo jiného vyloučiti ze správy svého podílu, třeba že správa společné věci náleží všem podílníkům společně. (§ 833 obč. z.)

Na tom nic nemění okolnost, že jde o manžely rozvedené, a že manželka vypověděla manželu správu své polovice.

Tím jen přestal býti manžel zákonným zástupcem své manželky a správcem jejího jmění (§ 91, 1034, 1238 obč. z.); přestal býti společným zmocněncem, který za souhlasu ostatních — třeba nikdy uděleného — správu společného statku vedl (§ 837 obč. z.) a věc má se nyní tak, jako by jednotlivé podíly náležely cizím lidem a jakoby jeden z nich nesouhlasil se zřízením společného správce.

V tom směru jest judikatura jednotna (sr. na př. rozh. nejv. soudu dříve ve Vídni, Právník 34/1914, které jedná o zcela obdobném případě, pak Právník 669/17, Gl. U. n. F. č. 2332 a 7144, a našeho nejv. soudu č. 558). Bylo proto rozhodnuto, jak se stalo.

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 15. října 1927
č. j. R I 848/27-1. Strnad.

D E N Í K.

Zpráva o schůzích Právnícké jednoty v Praze. Své jarní přednáškové období zahájila Právnícká jednota v Praze pravidelnou členskou schůzí dne 29. března 1928, již předsedal II. jednatel Dr. Bohumil Kučera. Po zahájení schůze věnoval předsedající vřelou posmrtnou vzpomínku Dr. Alfredu Hrdličkovi, advokátu v Praze, a Dr. Bohdanu Klinebergrovi, advokátu tamže.

Za nového člena se přihlásil a byl přijat p. Emilian Miller, legační rada v ministerstvu zahraničních věcí v Praze.

Po té udělil předsedající slovo Dr. Frant. Kronbergrovi, okresnímu soudci v Praze, jenž promluvil »O glejtu, bezpečném průvodu«.

Dne 12. dubna 1928 byla konána za předsednictví starostova